

Miksi olen mukana maanpuolustustyössä?

Vapaaehtoinen maanpuolustustyö tarjoaa laajan ja monipuolisen kirjjon mahdollisuuksia osallistua isänmaamme itsenäisyyden ja vapauden säilyttämiseksi ja kansalaisten yleisen turvallisuuden edistämiseksi tehtävään työhön. Osallistumismuodot vaihtelevat vapaaehtoisten maakuntajoukkojen sotilaslaitteiden maanpuolustukseen painottavasta toiminnasta siviililuonteiseen perinnetyöhön maanpuolustuksen ja erityisesti sotiemme veteraanien perinnön vaalimiseksi ja säilyttämiseksi tuleville sukupolville.

Käsitkseni on, että innostus maanpuolustustyöhön saa useimmiten alkunsa onnistuneesta ja tärkeästä koetusta varusmiespalveluksesta. Jos varusmiespalvelun suorittanut on vielä päässyt osalliseksi mielekkäistä reservin kertausharjoituksista, on uskoakseni hyvin todennäköistä, että hän hakeutuu myös vapaaehtoiseen maanpuolustustyöhön esimerkiksi reserviläisjärjestöjen tai kiltojen kautta. Näistä voi edetä vaikkapa jo mainittuihin maakuntajoukkoihin.

Oma urapolkuni maanpuolustuskäytännöksi on hieman erilainen. Haluan sen kertoa osoittaakseni, että maanpuolustustyössä on tilaa ja tarvetta eri suunnista tuleville toimijoille. Suoritin varusmiespalvelukseni yliopistollisen perustutkimuksen suorittetuani ja työtehtäviin jo siirryttyäni. Alun perin hakeuduin ja minut hyväksyttiin 1970-luvun alussa varusmiespalvelussa käytössä olleeseen ns. erikoisupseerikoulutukseen ("valmiina väkeen"), missä varusmiehet siirtyivät perus-

koulutuskautensa jälkeen suoraan reserviupseerikouluun edellisen saapumiserän mukana, siis ilman aliupseerikouluvaihetta. Kokeilajaksina palveltiin joissakin omiin siviilitehtäviin liittyvissä Puolustusvoimien tukeissa tehtävissä. Minulle suunnitellun kokeilajaksan oli tarkoitus toteuttaa Turun yliopiston sovelletun matematiikan laitoksen tutkimusprojekteissa. Laitoksella oli tuolloin runsaasti yhteistyötä Puolustusvoimien kanssa.

Varusmiespalvelun aikainen terveydentilani ei kuitenkaan mahdollistanut suunnitelman toteuttamista. Peruskoulutuskautensa jälkeen palvelin Kaartin Pataljoonan 2. komppaniassa, jonka varusmiehet olivat toimistotyöympäristössä Puolustusvoimien eri yksiköissä Helsingissä. Sotilaskoulutusta oli vain puoli päivää viikossa. Palasin siviiliin 8 kk palvelun jälkeen korpraalina Kaartin Pataljoonan kunniamerkkiä kinallossani.

Siviiliin paluun jälkeen edessä oli perheen perustaminen, väitöskirjan tähtäävät jatko-opinnot ja väittelyn jälkeen professorin virkaan pätevyttävät tutkimustehtävät. Maanpuolustus- ja muille vastaaville harrastuksille ei juuri ollut edellytyksiä.

Vuonna 1981 sain nimityksen

professorin virkaan Vaasan yliopistossa (silloisessa korkeakoulussa). Osallistuvana ja kantaottavana huomasin kolmen vuoden jälkeen tullessi valituksi yliopiston vararehtoriksi. Tässä ominaisuudessa sain kutsun alueelliselle maanpuolustuskurssille. Hyvin toteutettu viikon koulutusjakso synnytti heti kiinnostuksen maanpuolustustieteisiin. Kurssin suorittamista seurasi liittymisen Vaasan läänin maanpuolustustieteiden keskeiseen, myöhemmin myös sen hallituksen jäsenyys. Työtehtävissä vararehtorikautta seurasi kaksi kautta yliopiston rehtorina. Ensimmäisen kauden lopulla sain kutsun valtakunnalliselle maanpuolustuskurssille n:o 114. Nämä kurssit ovat epäilemättä maamme parhaita johtamiseen liittyviä kursseja. Neljän viikon kurssijakso perehdytti osanottajat syvällisesti maanpuolustuksen ja turvallisuuspolitiikan kysymyksiin.

Opimme myös, että varustuminen eritasoisin kriseihin – sekä ulkoa tuleviin että sisäsyntyisiin – on todella syvällisesti suunniteltua yhteistyötä Puolustusvoimien ja keskeisten siviilihallinnon viranomaisten välillä. Kurssilla hankittuja tietoja täydennettiin ja päivitettiin myöhemmin lyhytkestoisilla jatko- ja täydennyskursseilla. Kurssin vuosittaiset tapaamiset maanpuolustustieteen merkeissä toimivat edelleenkin tietojen päivittäjinä ja yhteisten maanpuolustushengen vahvistajina.

Maanpuolustuskurssin jälkeen ei ollut vaikea hyväksyä kanslianeuvos Holger Strandbergin kutsua ryhtyä johtamaan hänen jälkeensä Pohjanmaan Maanpuolustuskiltaa. Strandberg itse halusi keskittyä veteraanityö-

hön Vaasan Sotaveteraanipiirin johdossa ja valtakunnallisissa luottamustehtävissä. Killan piirissä eteeni avautui aivan uusi maailma. Työskentely vielä viereiden sotaveteraanien kanssa, killan voimakas suuntautuminen maanpuolustushengen vahvistamiseen ja maanpuolustuksen sekä erityisesti veteraanien perinnön vaalimiseen ja siirtämiseen tuleville sukupolville synnyttivät voimakkaan tarpeen panostaa itsekin yhä enenevästi kiltatyöhön. Sotaveteraanien keräämistä sotiiimme liittyvästä runsaasta materiaalista ja paljolti heidän työpanoksellaan saatiin aikaiseksi Vaasan Sotaveteraanimuseo, joka nykyisellään on killan toiminnan yksiselitteinen painopiste. Pitkäaikainen toiminta killan puitteissa on tuonut vuosien mittaan mukaansa jäsenyyksiä ja luottamustehtäviä myös muissa erityisesti perinnetyöhön panostavissa maanpuolustustieteiden keskeisissä niin omalla alueella kuin valtakunnallisestikin.

Kiinnostukseni maanpuolustustyöhön voidaan katsoa olevan ainakin välillisesti seurausta työtehtävistäni. Tämän vuoksi onkin mielenkiintoista, että vaikutussuhde kulki myös toiseen suuntaan. Maanpuolustusharrastukset johtivat minut mukaan Puolustusministeriössä toimivan Maanpuolustuksen tieteellisen neuvottelukunnan eli MATINEN toimintaan. MATINE on tieteellinen asiantuntijaelin, joka kanavoi vuosittain tietyn rahasumman Puolustusvoimia tai yleensä kokonaisuudessaan maanpuolustusta palveleviin tieteellisiin tutkimuksiin. MATINEN toimii sen systeemianalysijaoston puheenjohtajana.

Kaikesta edellä sanotusta huo-

limatta mielestäni on kuitenkin ollut usein tunne, että kiinnostukseni maanpuolustukseen on loppujen lopuksi – ainakin alitajuisesti – seurausta perhe- taustastani.

Olen syntynyt viimeisen varsinaisen sotavuoden 1944 alussa. Isäni kaatui saman vuoden juhannusaattona Viipurin maalaiskunnan Karisalmen taajaman lähellä sijaitsevan Näätälan Kollivuoren taisteluissa. Äitini kertoman mukaan tiemme isäni kanssa kohtasivat kerran, kun isä pääsi keväällä sen vuoden ainoalle lomalleen. Sotaleskenä elämänsä loppuun asti elänyt äitini vastasi yksinhuoltajana ja taloudellisesti vaatimattomissa oloissa kasvatukseni ja elämää varten valmentautumisestani.

Koen myös – toisin kuin monet kohtalotoverini ja erityisesti sotaorjojen järjestöt – että yhteiskunta oli merkittävästi tukemassa omaa kasvuprosessiani. Työtä piti tehdä ja tulosta tulla, mutta vastavuoroisesti sai myös tukea.

Ehkä onkin niin, että osallistamalla maanpuolustustyöhön maksan omaa kunniaavelkaani isälleni ja äidilleni sekä koko heidän edustamalleen sukupolvelle siitä, että me sodan jälkeen elänyt sukupolvi olemme saanut viettää elinpäivämme itsenäisessä ja vapaassa maassa ja kaikin puolin turvatuissa olosuhteissa, epäilemättä maailman parhaassa maassa.

Ilkka Virtanen

Puheenjohtaja
Österbottens Försvarsgille
– Pohjanmaan
Maanpuolustuskilta rf

Reserviläisen koulutusmahdollisuudet kehittyvät

Uutiset puolustusvoimauudistuksesta ja samanaikaisesta puolustusvoimien säästökuurista saattavat antaa turhan negatiivisen kuvan reserviläisten mahdollisuuksista toimia maanpuolustuksen hyväksi. Puolustusvoimauudistuksen vuoksi kertausharjoitusten määrä on tulevina vuosina hyvin pieni ja sodan ajan joukkojen koulutus keskittyy viime vuosien tapaan maakuntakomppanioiden. Kuitenkin reserviläisen mahdollisuudet omaehtoiseen kouluttautumiseen ovat nykyisin entistä paremmat ja parannuksia on entisestään luvassa.

Maanpuolustusjärjestöjen yhteinen koulutusorganisaatio Maanpuolustuskoulutusyhdistys (MPK)

tarjoaa mittavan määrän laadukkaita sotilallisia taitoja kehittäviä kursseja. Koulutukseen osallistumalla kukin meistä voi ylläpitää ja ennen kaikkea kehittää itse omaa reserviläisosaamistaan. Ohessa on esimerkkejä koulutustarjonnasta, josta löytyy mielekkäitä toimintaa niin fyysisen kuin tiedollisen sotilastaitojen kehittämiseksi.

Puolustusvoimauudistuksen yhteydessä lähivuosina muodostettavat uudet paikalliset joukot ja alueellisten joukkojen taistelutavan uudistus merkitsevät reserviläisille merkittävää koulutustarvetta ja toisaalta uusia mielenkiintoisia tehtäviä. Paikalliset joukkojen koulutuksessa on tarkoitus hyödyntää

vapaaehtoista maanpuolustuskoulutusta.

Uuden oppimishaluisille ja sitoutumishalukille reserviläisille tulee mahdollisuus aiempaa nousujohteisempaan ja selkeämpään urakehitykseen reservin sotilaana. Uudet koulutusmahdollisuudet kannattaa nyt hyödyntää hakeutamalla aktiivisesti kursseille.

Antti Wall

Alue-etsintäkurssilla Makkonen oli tarkoituksellisesti "hukassa", nyt MPK:n kouluttajatutkimon näyttökokeessa opinnäytetyö suunnituksen perusteista.
Kuva: Hannu Maunula

